

ירושלים, י"ט באלול התשס"ח
20 באוגוסט 2008

חוזר מס' הד-08 (27)
עדכון אחרון: 13/3/2012

אל: הממונים על ההדרכה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

שלום רב,

הנדון: עדכונים שוטפים - חוזר מספר 18

להלן עדכונים והבהרות המתייחסים לנושאים שונים בתחום מדיניות ההדרכה וההשכלה בשירות המדינה:

1. לימודים במוסדות להשכלה גבוהה – שנת הלימודים תשס"ט

א. שכר הלימוד השנתי - סעיף 51.371 (ה) 1. (ה) בתקשי"ר קובע כי שכר הלימוד השנתי הוא שכר הלימוד ללימודי תואר ראשון/שני במוסדות מוכרים להשכלה גבוהה בישראל ו/או במכללות אקדמיות **כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה**, כפי שהוא נקבע מעת לעת ע"י המועצה להשכלה גבוהה.

שכר הלימוד שאילוי יש להתייחס במתן מענקי שכר לימודים לעובדים הינו **שכר הלימוד הבסיסי** אשר **אינו כולל** בתוכו דמי בחינות והוצאות נלוות מכל סוג, כגון: דמי הרשמה, שמירה, ביטוח, בריכה, קנסות, ריבית פיגורים לרבות לימודי אנגלית לפטור שכרונים בתשלום נוסף מעבר לשכר לימוד.

1. שכ"ל השנתי לתואר ראשון **בשנת תשס"ט** היה: 9,348 ₪.

2. שכ"ל השנתי לתואר שני **בשנת תשס"ט** היה: 12,205 ₪.

פרטים נוספים לגבי שכר הלימוד באוניברסיטאות באתר **המועצה להשכלה גבוהה**:

<http://www.che.org.il/template/default.asp?maincat=13>

ב. שכר הלימוד באוניברסיטה הפתוחה

1. **לתואר ראשון**: **בהנחיה רגילה**: 1,346 ₪ לקורס
בהנחיה מוגברת: 1,551 ₪ לקורס

לאחר ניכוי ההפחתה לפי החלטות ועדת וינוגרד – ראו סעיף 4 להלן

2. **לתואר שני**: 2,035 ₪ לקורס.

3. פרטים נוספים לגבי שכ"ל באוניברסיטה הפתוחה, ניתן למצוא באתר האוניברסיטה

בכתובת: <http://www.openu.ac.il/registration/5-5-6a2.html>

4. תשומת ליבכם לכך, ששכ"ל בקורסים לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה **אינו כולל בתוכו את ההפחתה בשיעור של 26% משכר הלימוד** בהתאם להחלטות וועדת וינוגרד.

משמע, האוניברסיטה הפתוחה גובה מהסטודנטים **שכר לימוד מלא** לתואר ראשון, ובסוף כל שנת לימודים מתבצעת התחשבות אישית מול כל סטודנט, והסטודנטים מקבלים החזר בשיעור של 26% מעלות קורס בסיסי בהנחיה רגילה **ישירות לחשבון הבנק שלהם**.

לאור זאת, יש לאשר לעובדים הלומדים באוניברסיטה הפתוחה לתואר ראשון, אחוז מענק **הנגזר** מעלות הקורס **בניכוי ההפחתה הצפויה בשיעור 26%**.

בשנת הלימודים תשס"ט צפויה ההפחתה להיות בשיעור של **484 ₪ לכל קורס**. לאור זאת, שכר הלימוד הבסיסי לקורס בהנחיה רגילה אליו יש להתייחס **לאחר ההפחתה** הוא **1,346 ₪** ובהנחיה מוגברת – **1,551 ₪**.

(העלות ללא ניכוי ההפחתה כפי שמפורסם על ידי האוניברסיטה הפתוחה תהיה בשנת תשס"ט בהנחיה רגילה: **1,830 ₪** ובהנחיה מוגברת: **2,035 ₪**).

ג. שכ"ל זה, כפי שהוגדר לעיל בסעיפים א' ו-ב', הינו **שכ"ל היחיד** אליו יש להתייחס במתן אישורים למענקי השתלמות על-פי סעיף **51.371 (ה) 1.** (ה) לתקשי"ר, וגם במקרים בהם שכ"ל השנתי גבוה מסכום זה (לדוגמא: במכללות אקדמיות או בתוכניות מיוחדות ל-M.B.A).

ד. **לידיעתכם:** שנת הלימודים האקדמית התשס"ט תחל ותסתיים בכל אוניברסיטה **בתאריך שונה**, ועל כן יש להתעדכן לגבי התאריכים הרלוונטיים ישירות מול האוניברסיטאות והמכללות השונות. באישורי ההיעדרות בשכר הניתנים לעובדים לצורך לימודים אקדמיים, אבקשכם להתייחס לתאריכים אלו, ולציין גם במכתבי האישור המועברים לעובדים להם החליט המשרד לאשר לימודים אקדמיים.

ה. תוכניות לימוד אקדמיות המשולבות עם לימודים באוניברסיטה הפתוחה

בתוכניות לימוד **לתואר ראשון** הכוללות כחלק מתוכנית הלימודים גם לימודים בקורסים של האוניברסיטה הפתוחה, רשאי המשרד להתייחס ללימודים המשולבים כאילו היו כל הלימודים באוניברסיטה הפתוחה **לעניין מענק שכר הלימוד בלבד** כדלקמן:

מענק שכר לימוד בשיעור של עד 75% מגובה שכר הלימוד לכל קורס אקדמי. החל מהקורס השמיני ניתן לאשר מענק שכר לימוד של עד 90% מגובה שכר הלימוד לכל קורס אקדמי.

המכסה המרבית למענק שכר לימוד לתואר ראשון היא עלותם של 18 קורסים, (במקרים בהם מקנה כל קורס 6 נקודות ובסה"כ 108 נקודות זכות לתואר), ובנוסף קורס אחד באנגלית.

במקרים בהם מספר נקודות הזכות לקורס **קטן מ-6 נקודות זכות**, ניתן לאשר בסה"כ לתואר אחד לא יותר מ- 108 נקודות זכות ובנוסף עלות קורס אחד באנגלית. השתתפות המשרד בעלות הקורסים שמספר הנקודות בהן קטן מ- 6 נקודות זכות תהיה **באופן יחסי** לעלות קורס בן 6 נקודות זכות באוניברסיטה הפתוחה.

ההיעדרות בשכר לצורך לימודים ומבחנים לא תעלה על המכסה המרבית לתואר ראשון **באוניברסיטה רגילה**, קרי, עד 28 ימי היעדרות בשכר **בשנה** לצורך לימודים ולא יותר לא יותר מ- 84 ימי היעדרות **לכל התואר** (לשלוש שנות לימוד) ועד 6 ימי היעדרות בשכר **בשנה** לצורך בחינות ולא יותר מ- 18 ימי היעדרות בשכר לצורך בחינות (ליום הבחינה בלבד) **לכל התואר** (לשלוש שנות לימוד).

כל זאת בכפוף לאמור בסעיף 1. ב' לעיל.

2. פעולות הדרכה בתנאי פנימיה

אבקש להביא לידיעתכם כי לאור פניות של אזרחים ונציגי ציבור בנושא קיום פעולות הדרכה בתנאי פנימיה למועמדים חיצוניים למשרות בשירות המדינה, בטענה כי מדובר באפליה על רקע מצב משפחתי ועל רקע מינו של המועמד, נערכה עבודת מטה בנושא ולהלן הנחיותינו:

- א. אין לבצע פעולות הדרכה בתנאי פנימיה שאינם מאפשרים למועמדים אלטרנטיבה של תנאי יום, ללא לינה.
- ב. בכל פרסומי המשרד, ובעיקר הפומביים, המתייחסים לפעולות הדרכה מהסוג שבנדון, יש להדגיש כי יתאפשרו לימודים בתנאי יום (ללא לינה) למועמדים המבקשים להשתתף בפעולות ההדרכה שלא בתנאי פנימיה.
- ג. יש לוודא כי למועמדים אשר יבחרו להשתתף בקורסים אלו שלא בתנאי פנימיה, תינתן האפשרות לצאת לביתם בכל יום, בשעה סבירה אחר הצהריים. כמו כן, יש לוודא שעובדים אלה לא ייפגעו מבחינה לימודית בשל בחירתם באלטרנטיבה זו.

3. לימודי שפות זרות - שיעורים פרטיים

- (א) שיעורים פרטיים ללימודי שפות זרות:
  1. כעיקרון אין לאשר לימודי שפה זרה באמצעות מורים פרטיים ("אחד על אחד" - מורה אחד המלמד עובד אחד);
  2. יחד עם זאת, במקרים חריגים ומיוחדים כשמדובר בעובד שלימודים באמצעות שיעורים פרטיים חיוניים לצורך תפקידו ואין אלטרנטיבה לימודית קבוצתית אחרת ללימודים אלו, רשאי המשרד לאשר לימודים באמצעות שיעורים פרטיים באופן חד פעמי, בכפוף לשני התנאים המצטברים הבאים:
    - א) מסגרת הלימודים אינה עולה על 50 שעות;
    - ב) עלות הלימודים אינה עולה על סכום כפי שיקבע החשב הכללי ויפורסם על-ידי אגף בכיר הדרכה והשכלה בנציבות שירות המדינה.

במקרים בהם מבקש המשרד לאשר לעובד, שיעורים פרטיים בשיעור הגבוה באחד מהנסמנים הנ"ל יש להפנות בקשה מנומקת, בהמלצת מנכ"ל המשרד או מנהל יחידת הסמך, לוועדת ההשתלמות המרכזית בנציבות שירות המדינה. הנחיה זו חלה על כל עובדי שירות המדינה בכל רמות המשרד, למעט עובדי משרד החוץ.

כל הוראה אחרת שפרסמנו בנושא זה בעבר, מבוטלת.

4. תשלום שכר מרצים התעריף הרלוונטי – הדרכה או ייעוץ

לאור שאלות רבות בנושא, ולאור קיומם של שני סולמות תעריפים – תעריפי הדרכה, מבחנים ובחינות (חוזר מספר הד-07 (36) מיום 20 בדצמבר 2007) ותעריפי ייעוץ (התקשרות עם נותני שירותים חיצוניים – חוזר הוראות שעה משקי 2006-2-50 – של אגף החשב הכללי מיום 1 בדצמבר 2006), להלן ההבחנה בין שני התעריפים לצורך "הכנת" ההרצאה, ומתי יש להשתמש בכל תעריף:

- א. **שעות הכנה** המוגדרות בתעריפי הדרכה, בחינות ומבחנים, משולמות בעבור ההכנה הנדרשת לצורך התאמתה של הרצאה קיימת, והן כוללות: היכרות עם אוכלוסיית היעד להדרכה, הגדרת מטרות ההרצאה, תכנון ההרצאה והדגשים לפי דרישות הממונה המקצועי, עדכון חומרי למידה קיימים, התאמת ההרצאה לקהל היעד.
- ב. **שעות פיתוח וייעוץ** משולמות עבור ייעוץ ופיתוח של פעולת הדרכה חדשה/חדשנית אשר נדרש להתאימה ספציפית למאפייני ולצרכי אוכלוסיית היעד.

פיתוח פעולת הדרכה לפני קיומה כולל מספר שלבים: אפיון צרכי ההדרכה של קהל היעד בתחום הספציפי של ההדרכה, פיתוח התכנים המקצועיים וכתובת מערך שיעור, הכנת חומרי למידה כגון סימולציות, תרגילים, ביבליוגרפיה, מאמרים וכו' (לפי הצורך), כל זאת תוך **קיום ראיונות ומפגשים** עם מומחי התוכן (במשרד ומחוץ למשרד) הרלוונטיים לתחום בו נדרש פיתוח הקורס/ ההרצאה.

בנוסף, במידה שיידרש הדבר – **ביצוע ההדרכה בפועל**, וזאת על-פי תעריפי שכר מרצים של נש"מ שבתוקף (תעריפי הדרכה, מבחנים ובחינות).

ג. נושא נוסף אליו נדרשנו בתחום זה הוא סוגיית מספר השעות המקסימאלי שניתן לשלם בעבור שעות ההכנה/ שעות פיתוח למרצה.

הואיל ונושא זה הינו נושא מקצועי והוא עשוי להשתנות מפרויקט לפרויקט, והואיל ולמנהלי ההדרכה היכרות מעמיקה עם תכני ההשתלמויות ועם תחום פיתוח ההדרכה, מוטלת עליהם האחריות המקצועית לקבוע מהו מספר השעות שישולם למרצה בכל מקרה ומקרה.

כל זאת, כמובן, תוך הפעלת שיקול דעת, וקבלת החלטה סבירה בנסיבות העניין ובהלימה לתכנים ולמסגרת של פעולת ההדרכה שההכנה/ הפיתוח אמורים לקדם.

5. החזר הוצאות נסיעה למרצים - עדכון

הריני להביא לידיעתכם כי תעריפי החזר הוצאות נסיעה בתפקיד ברכב למרצים אשר פורסמו בחוזרנו בנושא תעריפי הדרכה, מבחנים ובחינות (חוזר מספר הד-07 (36) מיום 20 בדצמבר 2007) עודכנו החל מה-1 ביולי 2008 כמפורט להלן:

למרצים ולנותני שירותים שונים, המשתמשים במכוניתם לנסיעות הקשורות במתן השירות, יהיה התעריף **1.40 ש"ח ברוטו לק"מ** החל מה-1 ביולי 2008. תעריף זה אינו כולל מס ערך מוסף. (חוזר החשב הכללי מספר 4-13-2008 - החזר הוצאות נסיעה בתפקיד - שינויים בתעריפים מיום 1 ביולי 2008).

6. השתלמויות על חשבון חברות עסקיות

נבקש לרענן להלן את ההוראות בנושא זה כפי שהם מופיעות בפרק משנה 51.25 בתקשי"ר:

עובד מקבל משכורת ותשלומים אחרים המגיעים לו מאוצר המדינה בלבד, ואין הוא רשאי לקבל בעד עבודתו או בקשר עמה טובת הנאה מאדם אלא אם הדבר מותר לפי הוראות התקשי"ר (ראו גם פרק משנה 42.7 בתקשי"ר).

השתתפות בהשתלמות בארץ או בחוץ-לארץ שהמימון לה בא מגופים עסקיים, טעונה אישור ועדת ההשתלמות המרכזית בנש"מ.

אין להיענות להצעה להשתתף בהשתלמות ואין להשתתף בהשתלמות על חשבון גופים עסקיים, בתקופה בה מתנהל משא ומתן עם הגוף העסקי לרכישת ציוד או שירותים וכל עוד לא הושלמה העסקה סופית ובאורח מחייב.

ניתן לאשר השתתפות בהשתלמות על חשבון גופים עסקיים, אם מדובר בהשתלמות של ממש ובנושא קונקרטי הנעשית מכוח התחייבות שקיבל על עצמו הגוף העסקי בהסכם לרכישת ציוד או שירותים, ובלבד שההשתלמות מתקיימת במסגרת קורסים או במסגרות אחרות המתקיימות על-ידי אותו גוף וההשתלמות נעשית במתקני הגוף העסקי ומשולבת בה עבודה מעשית.

📖 **ניתן לאשר** השתתפות בהשתלמות על חשבון גופים עסקיים - אף אם לא התחייב לכך הגוף העסקי בהסכם - אם ההשתלמות מיועדת **ללימוד טכניקות שימוש חדשות בציוד** של אותו גוף המצוי בשירות מתוך מטרה לייעל את השימוש בו.

📖 אושרה השתתפות בהשתלמות על חשבון גוף עסקי - יעביר אותו גוף את המימון הכרוך בהשתלמות לחשב המשרד או היחידה הנוגעים בדבר. הסכומים יתוקצבו בסעיף מיוחד בתקציב המשרד או היחידה. **לגוף המממן לא תהא כל שותפות בקביעת זהות המשתלם.** זהות העובדים שישתתפו בהשתלמות על חשבון הגוף העסקי **תקבע בלעדית על ידי הנהלת המשרד או הנהלת היחידה הרלוונטית.**

📖 בקשות לאישור השתתפות בהשתלמות על-ידי גופים עסקיים, יוגשו בכתב לוועדת ההשתלמות המרכזית על-ידי הנהלת המשרד או היחידה ויפורטו בהן: שמות המועמדים ליציאה להשתלמות, מטרת ההשתלמות, מקומה, משך הזמן, הגורם המממן וסעיף התקציב ממנו ישולמו הכספים. לבקשה יצורפו חוות דעת היועץ המשפטי של המשרד המבקש, הזמנת הגוף העסקי, ופרטי תכנית ההשתלמות המוצעת.

יו"ר הוועדה יבקש, במידת הצורך, גם את חוות דעת נציג החשב הכללי או היועץ המשפטי של נציבות שירות המדינה.

📖 ועדת ההשתלמות המרכזית תדון בבקשות, ותבחן אם אין בהשתלמות משום פגיעה בטוהר המידות או אפשרות שהדבר ייראה כפגיעה בטוהר המידות, ובנוסף לכך תבחן גם נקודות אלו:

- א. האם העובד הוא איש מקצוע מן הדרג הניהולי.
- ב. מידת תרומת ההשתלמות לשירות ולמשרד.
- ג. מידת ההתאמה בין תפקידו של העובד לבין נושא ההשתלמות.
- ד. קיומה של מסגרת תקציבית של החברה למימון ההשתלמות.
- ה. התחייבויות חוזיות של החברה לקיום ההשתלמות.

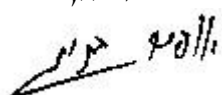
ועדת ההשתלמות המרכזית **לא תאשר** השתתפות עובד בהשתלמות בחוץ-לארץ על חשבון גופים עסקיים, **אם ניתן לקיימה בארץ.**

📖 עובד שיצא להשתלמות לפי הוראות אלו, חייב להגיש בתום השתלמותו להנהלת משרדו ולוועדת ההשתלמות **דו"ח בכתב על ההשתלמות.**

📖 עובד שאושרה השתתפותו בהשתלמות, יקבל את כל התשלומים הכרוכים ביציאתו להשתלמות ובשהייתו במקום ההשתלמות ממשרדו במסגרת התקציבית המיועדת ובהתאם לכללים שנקבעו ע"י החשב הכללי והוועדה **הבין משרדית לשכר ולתנאי שירות בחו"ל.**

בכל מקרה לא יהיה רשאי העובד לקבל תשלומים או הטבות כלשהן מן הגוף העסקי **(ראו בעניין זה גם הוראות סעיף 42.72 בתקשי"ר הדן בקבלת טובות הנאה אסורות).**

בברכה,

אופיר בניהו

מנהל אגף בכיר הדרכה השכלה ורווחה

העתק: מר שמואל הולנדר – נציב שירות המדינה
 מר שוקי אורן – החשב הכללי, משרד האוצר
 מר יעקב ברגר – המשנה לנציב שירות המדינה
 מר יוסי כהן – המשנה לממונה על השכר והסכמי עבודה, משרד האוצר
 מר דן ג'ונה – סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר
 סמנכ"לים בכירים למינהל ולמשאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
 חשבי וגזברי משרדי הממשלה ויחידות הסמך
 חברי ההנהלה והממונים בנציבות שירות המדינה
 מנהלי משאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
 גב' רינה ברקת – מנהלת תחום הדרכה, נציבות שירות המדינה